

Rola samorządów w działaniach na rzecz poprawy stanu wód w kraju

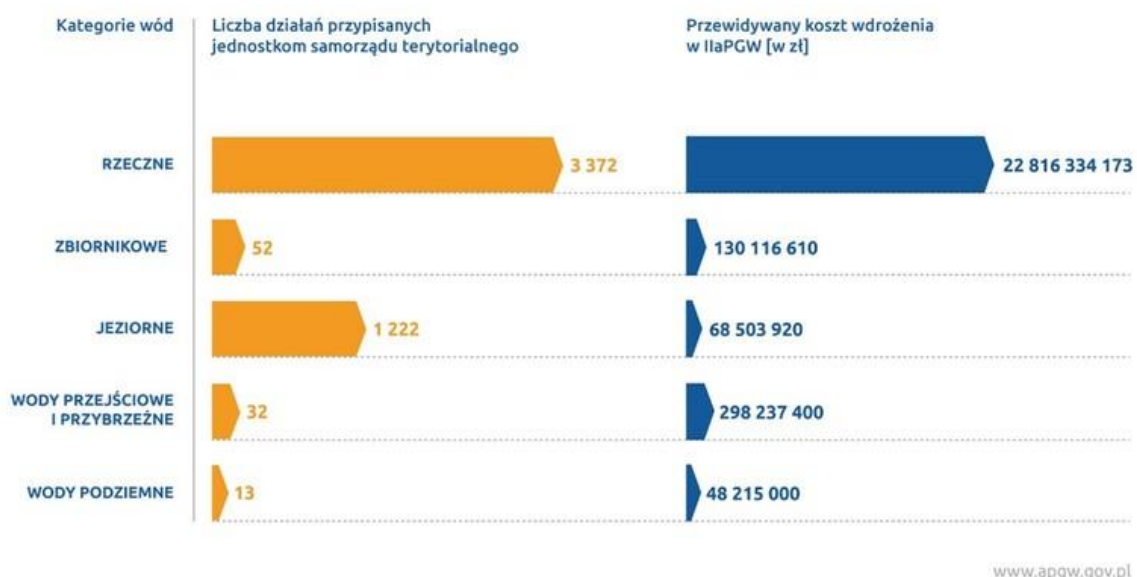
W dobie zmieniającego się klimatu dobry stan środowiska, w tym wód, gwarantuje zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo korzystania z jego zasobów, także wodnych. Problem niedoboru wody pitnej i jej reglamentacja w okresie letnim staje się problematyczną codziennością. Dlatego też ochrona zasobów wodnych, w tym wód podziemnych, stanowiących naturalne rezerwuary wód dobrej jakości i poprawa ich stanu to cel, którego osiągnięcie zapewni nam bezpieczeństwo wodne. Retencja wód i opóźnianie ich odpływu ze zlewni to działania służące poprawie stanu ilościowego wód. O pełnym sukcesie możemy mówić dopiero, gdy wody te będą w odpowiedniej ilości i jakości, wpływając również na stan ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Działania planistyczne podejmowane w gospodarowaniu wodami wychodzą naprzeciw tym oczekiwaniom. Samorządy terytorialne administrując zasobami środowiska na szczeblu terytorialnym mają realny wpływ na ochronę wód, a dzięki wykonywaniu działań naprawczych wynikających z planów gospodarowania wodami biorą czynny udział w realizacji celów środowiskowych dla poprawy stanu wód w naszym kraju.

Skuteczne mogą być działania doraźne i czasowe, ale kluczem do odpowiedzialnej polityki na rzecz poprawy wód i ekosystemów od wód zależnych jest realizacja działań ujętych w dokumentach planistycznych opracowywanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Mowa tu o projekcie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy - IIaPGW, których projekty znajdują się w fazie konsultacji społecznych. Więcej informacji na: www.apgw.gov.pl.

Działania naprawcze w IIaPGW - remedium dla poprawy stanu wód w najbliższej okolicy

Osiągnięcie dobrego stanu wód nie będzie możliwe bez podjęcia konkretnych działań w terenie, dlatego też przypisanie konkretnych celów środowiskowych poprzedzone zostało analizą wpływu działalności człowieka na stan wód. Aby rozwiązać ten problem, w ramach IIaPGW zaproponowano zestawy działań naprawczych – podstawowych i uzupełniających^[1], których kompleksowe wykonanie przyniesie oczekiwany efekt dla wód. Dla każdego działania wskazano jednostki odpowiedzialne za jego realizację i harmonogram wdrożenia, przypisując w IIaPGW zadania zarówno organom administracji rządowej, samorządowej, jak i podmiotom korzystającym z usług wodnych, instytutom naukowym czy instytucjom zajmującym się obszarową ochroną przyrody.

Rola jednostek samorządu terytorialnego w działaniach na rzecz poprawy stanu wód jest bardzo istotna. Troska o mieszkańców i środowisko to kwestie, które również znajdujące odzwierciedlenie w zestawach działań naprawczych proponowanych w IIaPGW, gdzie samorządy terytorialne pełnią funkcję wiodącą lub wspierającą w ich realizacji. Wśród działań naprawczych o charakterze krajowym 35 przypisano jednostkom samorządu terytorialnego. Efektem indywidualnej oceny stanu jednolitych części wód jest propozycja uzupełniających działań naprawczych w ramach IIaPGW, przypisanych poszczególnym kategoriom wód: rzeczny - RW, zbiornikowym - RWr, jeziornym - LW, przejściowym - TW, przybrzeżnym - CW i wodom podziemnym – GW.

[Pobierz wszystkie mapy, wykresy i infografiki za jednym kliknięciem](#)

Rola samorządów – wyzwania gospodarki wodno-ściekowej dla osiągnięcia dobrego stanu wód

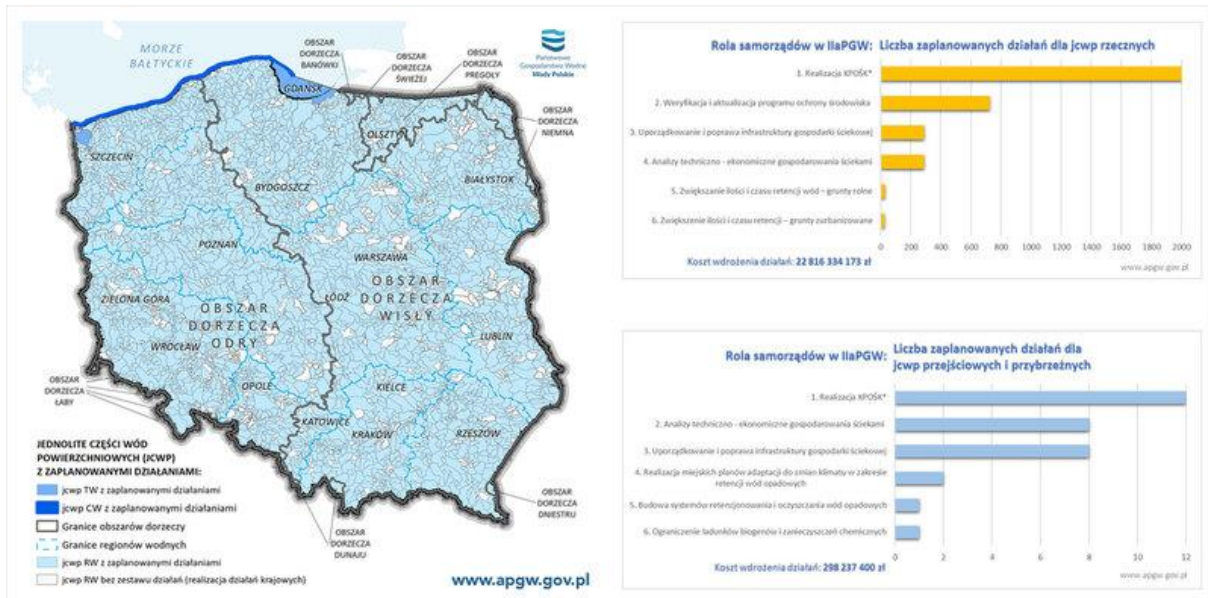
Działania skierowane do organów samorządu terytorialnego koncentrują się przede wszystkim na gospodarce komunalnej. Ich wykonanie jest kluczowe dla zapewnienia odpowiedniej jakości wód. Wśród działań ogólnokrajowych gminy wskazano jako jednostki realizujące zadania związane z zarządzaniem i wyznaczaniem aglomeracji oraz realizacją krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, gdzie w zestawach działań przypisanych konkretnym jednolitym częściom wód ujęto przedsięwzięcia obejmujące np. budowę czy modernizację sieci kanalizacyjnej lub oczyszczalni ścieków w danej miejscowości, gminie czy aglomeracji. To również działania dotyczące gospodarki ściekowej na obszarach niezurbanizowanych, obejmujące m.in. analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami, których celem jest ograniczenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód czy uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.

Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach nakłada na władze samorządowe obowiązki obejmujące m.in. ewidencje zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Obowiązek kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych jest pomocne przy planowaniu rozwoju sieci kanalizacyjnej. Częstotliwość i sposób pozbywania się komunalnych osadów ściekowych pozwala samorządom także prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków, a realizacja tych zadań ma wpływ na stan wód na szczeblu lokalnym.

Zadaniem gmin jest także informowanie o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określanie wykazu kąpielisk na terenie gminy oraz prowadzenie ich ewidencji i aktualizacji. W dobie zmian klimatycznych i potrzeby retencji wód zrównoważone gospodarowanie wodą opadową i szarą, na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, staje się istotnym działaniem, którego realizacja pozwoli na adaptację przestrzeni publicznej na poziomie lokalnym m.in. do powracających problemów powodzi miejskich. Warto podkreślić, że dzięki zdolności samooczyszczania wód przez ekosystemy wodne i od

wód zależne, pośrednio inwestycje w błękitno-zieloną infrastrukturę wpływają również na polepszenie jakości wód w najbliższej okolicy.

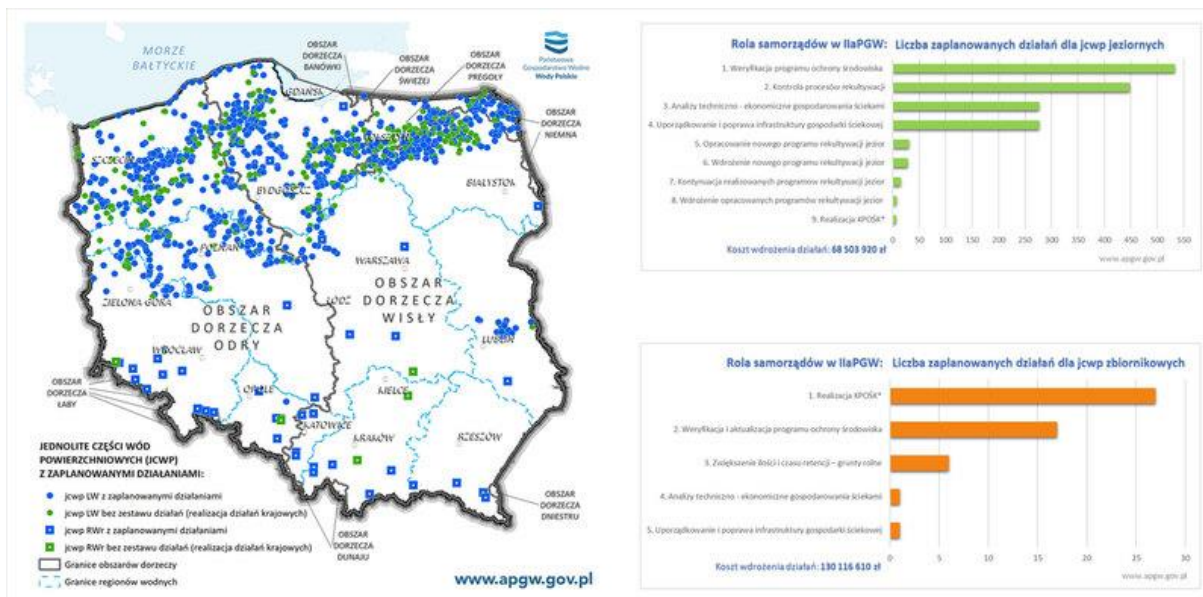
Kluczowe dla realizacji celów w planach gospodarowania wodami jest to, aby każdy podmiot wskazany w planach mający swój udział w dążeniu do osiągnięcia dobrego stanu wód w Polsce zrealizował działania dla niego wyznaczone, gdyż od tego czy i kiedy dane działanie zostanie wykonane będzie zależało czy uda się poprawić lub utrzymać dobry stan wód w naszej okolicy jak i w całym kraju.

[Pobierz wszystkie mapy, wykresy i infografiki za jednym kliknięciem](#)

Rola samorządów – rekultywacja ekosystemów wodnych dla osiągnięcia ich dobrego stanu

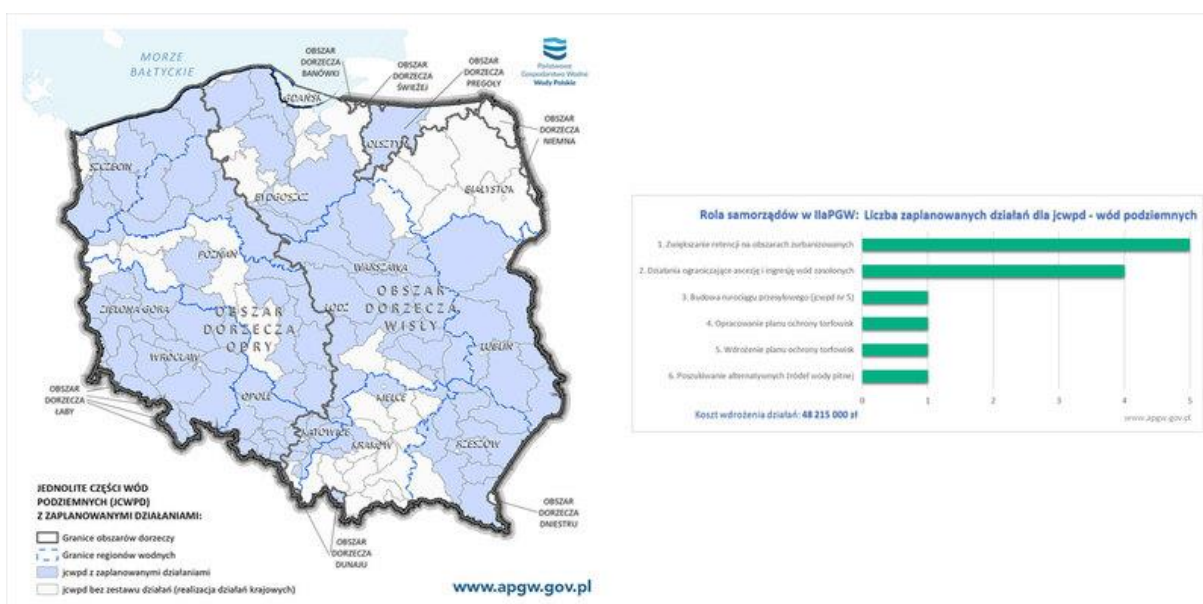
Dobry stan wód wpływa nie tylko na atrakcyjność turystyczną danego regionu, ale także czyni go przychylnym miejscem do zamieszkania. Choć rozmieszczenie jezior w Polsce jest nieregularne i związane ściśle z budową geologiczną i zlodowaceniami w przeszłości, ich obecność miała wpływ na rozwój infrastruktury w danej miejscowości czy gminie i perspektywę dalszego rozwoju gospodarczego regionu. Działania polegające na rekultywacji jezior pozwalają osiągnąć dobry stan wód i spełnić cele środowiskowe. Faktem jest, iż takie działania są wymagające i rozłożone w czasie, ale ich realizacja daje wymierne efekty, w tym korzyści środowiskowe i społeczno-gospodarcze. Samorząd gminny odpowiada za monitoring przebiegu i skuteczność wdrożonych działań rekultywacyjnych, promując odpowiedzialne i zrównoważone zarządzanie lokalnymi zasobami wód.

[Pobierz wszystkie mapy, wykresy i infografiki za jednym kliknięciem](#)

Rola samorządów w ochronie i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów wód podziemnych

Ochrona i poprawa stanu wód, w tym podziemnych, stanowiących cenne rezerwuary wody zdanej do spożycia, jest istotna dla zabezpieczenia odpowiednich jakościowo i ilościowo zasobów wód dla przyszłych pokoleń. Dlatego dla części samorządów gminnych, w przypadku działań dla niektórych jednolitych części wód podziemnych, przypisano działania mające na celu zwiększenie retencji na obszarach zurbanizowanych, obejmujące analizy i dokumentacje projektowe na rzecz zwiększenia retencji wód obszarach zabudowanych, opracowanie i wdrażanie planu ochrony torfowisk, prowadzenie działań dla ograniczenia ascenzji, ingresji wód zasolonych do użytkowych poziomów wodonośnych czy budowę rurociągów umożliwiających przerzut wód dla usprawnienia odbudowy poziomu wód podziemnych w newralgicznych terenach, np. wyrobiskach pogórnictwa.

[Pobierz wszystkie mapy, wykresy i infografiki za jednym kliknięciem](#)

Korzyści z poprawy stanu wód w kraju i najbliższej okolicy

Myśląc o poprawie stanu wód mówimy o wyznaczeniu sobie określonych celów i perspektywy czasowej, w której mają zostać zrealizowane. Właśnie takie działanie jest jednym z kluczowych aspektów planów gospodarowania wodami, w których określa się cele środowiskowe dla jednolitych części wód. Dane pochodzące z państwowego monitoringu wód nadal wskazują, że stan wód w Polsce pozostawia wiele do życzenia, gdyż zdecydowana większość wód w naszym kraju charakteryzuje zły stan. To z kolei wpływa na możliwość gospodarczego czy rekreacyjnego ich wykorzystania, przekładając się również na atrakcyjność turystyczną i mieszkalną danego regionu kraju – każdy z nas chce żyć i wypoczywać w miejscach bezpiecznych i środowiskowo wartościowych.

Wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE trwa w Polsce od chwili przystąpienia do Unii Europejskiej. Pomimo upływającego czasu, temat jakości i ilości wód wciąż jest aktualny i szczególnie ważny, zwłaszcza w kontekście zmieniającego się klimatu, dlatego szczególnie istotnym dokumentem w zakresie racjonalnego gospodarowania wodami są plany gospodarowania wodami opracowywane dla każdego obszaru dorzecza i aktualizowane cyklicznie co 6 lat. Opracowanie planów gospodarowania wodami poprzedzone jest przygotowaniem szeregu dokumentacji planistycznych, m.in. opracowaniem wykazów jednolitych części wód (jcw)^[2] z charakterystykami, zidentyfikowaniem istotnych presji antropogenicznych i określeniem ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. To proces niezwykle złożony, którego zadaniem jest nadanie kierunku zarządzania zasobami wodnymi kraju w sposób, który doprowadzi nas do osiągnięcia dobrego stanu wód i spełnienia celów środowiskowych dla nich wyznaczonych.

Zabierz głos w sprawie wody!

Trwające do 14 października 2021 roku konsultacje społeczne projektów II aktualizacji planów gospodarowania wodami to okazja dla każdego z nas do wpływu na kształt gospodarowania wodami w kraju i najbliższej okolicy. Przyjęcie planów w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej wprowadzi do obowiązku prawnego również zestaw działań służących poprawie stanu krajowych zasobów wodnych, których realizacja będzie w gestii różnych podmiotów, również samorządowych. Skuteczna współpraca na rzecz wód jest jedyną drogą do tego, aby stan naszych wód poprawiał się, umożliwiając zrównoważone korzystanie z ich zasobów, stawiając na równi na rozwój gospodarczy i ochronę cennych ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Tylko wdrożenie wszystkich działań naprawczych przełoży się na poprawę ich stanu. Wykaz działań naprawczych i cele środowiskowe wyznaczone w IlaPGW na lata 2021-2027 znajdują się na stronie: www.apgw.gov.pl.

---

[1] Działania podstawowe ustala się dla wszystkich części wód. Wynikają przede wszystkim z innych dyrektyw, które zostały wymienione w zał. VI do Ramowej Dyrektywy Wodnej, np. dyrektywy w sprawie: oczyszczania ścieków komunalnych, azotanów, dzikiego ptactwa czy siedlisk przyrodniczych. Zawierają 169 pozycji w katalogu działań krajowych. Działania uzupełniające ustalone są dla jednolitych części wód zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.

[2] Podstawa jednostka w planowaniu gospodarowania wodami stanowią jednolite części wód powierzchniowych - jcw p i podziemnych - jcw p d. Jcw p d są znaczącymi elementami wód, takimi jak np. jezioro, zbiornik wodny, rzeki lub ich części, morskie wody przejściowe przybrzeżne. Jcw p d to określona objętość wód podziemnych występująca w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.